

19.5.2022

VN/8560/2021

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon neuvottelukunnan kokous 2/2022

Aika 19.5.2022 klo 12.00 – 14.00

Paikka Teams

Osallistujat

Puheenjohtaja

(x) Veli-Mikko Niemi, STM

Varapuheenjohtaja

(x) Anna Cantell-Forsbom, STM

Jäsenet

(x) Tapani Hämäläinen, STM
Koivunen, STM
(-) Tero Tyni, VM
(x) Ilmari Hyvönen, OKM
(x) Johanna Jahnukainen, THL
(x) Kirsi Airinen, Kela
(x) Katariina Poskiparta, YTHS
(x) Anu Nemlander, Kuntaliitto
(x) Marja Sutela, Unifi, klo
(x) Jouni Koski, Arene, Laurea
(x) Turkka Sinisalo, SYL
(x) Ninni Kuparinen, SAMOK
SAMOK

Varajäsenet

(-) Marianne
(-) Virpi Vuorinen, VM
(-) Anne Mårtensson, OKM
(-) Olli Kiviruusu, THL
(x) Mari Stenberg, Kela
(-) Päivi Metsäniemi, YTHS
(-) Tarja Tenkula, Kuntaliitto
(-) Jarno Tuominen, Unifi
(-) Susanna Saarinen, Arene
(-) Saara Tenhovuori, SYL
(-) Antti Hallia,

Asiantuntijat

(x) Arja Ruponen, STM (siht.)
(x) Susanna Grimm-Vikman
(x) Satu Seikkula
(x) Erika Juutinen, Kela
(x) Suvi Parikka, THL

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (Veli-Mikko Niemi)

- Puheenjohtaja Veli-Mikko Niemi avasi kokouksen ja todettiin läsnäolijat. Asiantuntijoina STMstä: Satu Seikkula, Susanna Grimm-Vikman, Kelasta Erika Juutinen ja THL:stä Suvi Parikka.

- Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

2. Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (KOTT) tuloksia (Suvi Parikka, THL)

- THL:n kehittämisspällikkö Suvi Parikka esitteli vuoden 2021 korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (KOTT) tuloksia. Tiedot ovat kaikkien saatavilla Terveytemme.fi-sivustoilla. Esittelydiat on tallennettu neuvottelukunnan Tiimeri-tilaan.
- Joitain Suvi Parikan nostoja opiskelijoiden Terveystestistä ja hyvinvoinnista tutkimuksen perusteella:
 - Valtaosa opiskelijoista kokee terveydentilansa hyväksi tai melko hyväksi. Koronaepidemiolla ollut kuitenkin opiskelijoiden koettuun terveyteen kielteisiä vaikutuksia.
 - Opiskelijoiden psyykinen oireilu on alkanut lisääntyä jo ennen koronaa. Psykkisiä oireita esiintyy tutkimuksessa 35%:lla opiskelijoista, yleisimpänä ahdistuneisuutta ja masennusta. Yleisintä psyykinen kuormittuneisuus oli taiteiden ja kulttuurin opiskelualoilla. Naisista 26%:lla oli tutkimuksen mukaan riski sairastua syömishäiriöön.
 - Tutkimuksessa selvitettiin myös palvelujen riittävyttä, tyydyttämätöntä palvelujen tarvetta. Mielenterveyspalveluja tarvinneista opiskelijoista 65% ilmoitti saaneensa liian vähän palveluja tarpeeseensa nähden. Myös suun terveydessä oli patoutunutta kysyntää, kun 44 % suun terveydenhuollon palveluja tarvinneista kertoi saaneensa niitä riittämättömästi.

3. Opiskeluterveydenhuollon käynnit AvoHilmo-tietojen valossa (Johanna Jahnukainen, THL)

- Kehittämisspällikkö Johanna Jahnukainen THL:stä kertoi AvoHilmo-rekisterin kautta saatavista opiskeluterveydenhuollon käyntitiedoista. Esittelydiat on tallennettu neuvottelukunnan Tiimeri-tilaan.
- Huomionarvoista on, että opiskeluterveydenhuollon terveystarkastukset ovat koronapandemian aikana laskeneet alle puoleen, samalla kun mielenterveyskäyntien määrä noussut huomattavasti.
- Keskusteltiin sekä KOTT että AvoHilmo-tietojen perusteella tehdyn selvityksen tuloksista ja todettiin, että tutkimustulokset ovat pysäyttäviä ja huolestuttavia.
- Ilmari Hyvönen kertoi, että OKM on kohdentanut opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi rahoitusta ja hyvinvointia edistäviä toimia on tehty. Niiden vaikuttavuudesta ei kuitenkaan ole helppo saada tietoa. Mielenkiintoista on se, että opiskelijoiden opintopisteiden perusteella voidaan havaita, että opiskelut ovat edenneet aiempaa nopeammin.

Ensimmäisen vuoden opiskelijoilla opiskelujen eteneminen on kuitenkin jonkin verran heikentynyt.

- Jouni Koski Laureasta kertoi, että yhteistyössä opiskelijakuntien kanssa toteutetut OKM:n projektit näyttäisivät olleen hyödyllisiä opiskelijoilta saadun palautteen perusteella. Toisaalta hankkeet ovat myös edesauttaneet hoitoon hakeutumista ja lisänneet omalta osaltaan palvelukysyntää. Myös ammattikorkeakoulujen opiskelijoilla suoritteet ovat pandemian aikana lisääntyneet ja pandemia on kiihdyttänyt opiskeluvauhtia.

4. YTHS:n tuottaman palvelun seuranta ja arviointi (Erika Juutinen, Kela; Katariina Poskiparta, YTHS)

- Erika Juutinen Kelasta sekä Katariina Poskiparta YTHS:stä kertoivat YTHS:n toiminnasta vuonna 2021 Kelan selvityksen sekä YTH:n toimintakertomuksen perusteella. Esittelydiat sekä tiivistelmät selvityksestä ja toimintakertomuksesta on tallennettu neuvottelukunnan Tiimeri-tilaan.
- YTHS:n toiminta laajeni vuoden 2021 alusta kattamaan yliopisto-opiskelijoiden lisäksi ammattikorkeakoulujen opiskelijat. Tämä tarkoitti YTHS:lle asiakasmäärän kaksinkertaistumista ja 360 uuden työntekijän palkkaamista. Lisäksi alihankintaverkoston luominen on ollut iso työ. Henkilöstön rekrytoinnissa esiintyi jonkin verran ongelmia.
- Ensimmäiseen uuden lain mukaiseen toimintavuoteen vaikutti merkittävästi koronapandemia ja opiskelijoiden siirtyminen etäopiskeluun. Palveluista mielenterveyspalvelujen kysyntä lähes kaksinkertaistui. YTHS:n mukaan hoitotakuussa pääosin pysyttiin. Opiskelijat kuitenkin joutuivat odottamaan jatkohoitoaikoja aiempaa pidempään.
- Kela totesi, että palvelujen seurannassa ja raportoinnissa oli vaikeuksia, josta johtuen tilannekuvan saaminen on ollut jonkin verran ongelmallista. YTHS:n mukaan tietojen saanti ostopalveluista oli erityisen ongelmallista.
- YTHS:n vuoden 2021 talouden toteuma oli ylijäämäinen, rekrytointiongelmista johtuen.
- Keskusteltiin YTHS:n rekrytointihaasteista. Katariina Poskiparta kertoi, että YTHS:llä on vetovoimatekijöitä. Asiakkaat ovat nuoria ja työ on päivätöitä, etätöitäkin voi tehdä ja digitaalisuutta hyödynnetään, jolloin työskennellä voi jossain määrin etänäkin. Kuitenkin yleisterveyden puolella osa lääkäreistä ei koe työtä riittävän lääkäreitä haasteelliseksi ja joidenkin mielestä mielenterveysasiakkaita on liikaa. Rekrytointiongelmien esiintyvyydessä on myös alueellista vaihtelua. Todettiin, että sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöstä alkaa olla pulaa kaikilla sektoreilla, kun uusia työntekijöitä tulee työmarkkinoille vähemmän kuin heitä eläköityy.

5. Opiskeluterveydenhuollon rahoituksen seuranta ja arviointi

- a. Kelan selvitys YTHS:n talouden toteumasta 2021 (Erika Juutinen, Kela)

- Erika Juutinen kertoi YTHS:n talouden toteumasta vuonna 2021.
 - YTHS:n vuoden 2021 talouden toteuma oli ylijäämäinen, rekrytointiongelmista johtuen. Alihankintakustannuksiin on myös jatkossa kiinnitettävä huomiota, sillä niiden osuus kustannuksista oli 15 % vaikka vain 5% palveluista tuotetaan alihankintana.
 - Keskusteltiin YTHS:n rahoituksen riittävydestä. Turcka Sinisalo kysyi, onko määräaikaiselle rahoituksen lisäämiselle tarvetta palvelujen saatavuuden parantamiseksi. Susanna Grimm-Vikman totesi, ettei perusrahoitus aseta esteitä toiminnan laajentamiselle kysyntää paremmin vastaamaan. Puheenjohtaja totesi STM:n näkemyksenä, että palvelujen saatavuutta on syytä parantaa, ja että tämä toteutunee rekrytoinnin onnistuessa tai ostopalveluja lisäämällä.
- b. Kelan analyysi maksumuistutuksista: yhteiset nimittäjät maksumuistutusten takana ja keinot vaikuttaa opiskelijoiden maksuhalukkuuteen (Kirsi Airinen)
- Kirsi Airinen esitteli Kelan analyysin maksumuistutuksista. Esittelydiat on tallennettu neuvottelukunnan Tiimeri-tilaan.

6. Muut ajankohtaiset esille tulevat asiat

- Arja Ruponen kertoi lyhyesti hallituksen esityksen rajat ylittävästä terveydenhuollosta sekä hallituksen esityksen hoitotakuun kiristämiseksi valmistelutilanteista.

7. Syyskauden kokous

- Syyskauden kokous pidetään marraskuulla. Käsiteltäviä asioita ovat:
 - YTHS:n toiminnan sekä rahoituksen seuranta
 - EU-koordinaatioasetus / ulkomaisten opiskelijoiden palvelut
 - YTHS:n lääkkeiden hankinta
 - Analyysi KK-opiskelijoiden terveydenhuoltouudistuksen toteutumisesta seuraavaan hallitusohjelmaan sisällytettävien asioiden haarukoimiseksi

8. Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen.